

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir, za inozemstvo 15.20 hr

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:

Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nezadržno prodiranje v Egiptu

Novi uspehi osnih čet južnovzhodno od El Alameina — Velik vojni plen — Učinkovito bombardiranje Malte — Uspešne operacije motornih čolnov na Črnem morju

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 3. julija naslednje 766. vojno poročilo.

Operacije osnih oboroženih sil se razvijajo edinstveno na področju južnovzhodno od El Alameina.

Osvojene so bile mogočne sovražne postojanke, zajetih je bilo nad 2000 ujetnikov, zaplenjenih ali uničenih pa nad 30 tovornih vozil.

Naš letalstvo je tudi včeraj živahnopravilo borbe na kopnem in uničilo v bojih 5 britanskih letal.

Letališči Mikaba in La Venezia sta bili sriditno napadeni in je bilo na tamnošnje pravne odvrženih več bomb vseh kalibrov.

16 angleških letal so italijanski in nemški loveci v spremstvu sestreljili v bojih v zraku.

Z včerajnjimi bojnimi poletovi se pet naših letal ni vrnilo.

Naši motorni čolni, ki operirajo na Črnom morju, so napadli sovražne prevoze na begu iz Sevastopolja in potopili rusko izvidniško ladjo v zalivu Balaklava.

Pri obleganju Sevastopolja je sodelovala, kakor je znano, flotilja bržih čolnov (Mas) in podmornic majhne tonage, ki je v širih tednih svojega delovanja izvedla zelo številne napade in precej otežala sovražni promet ter potopila skupno 7 edinice izvidniških trgovinskih in vojnih ladij.

Flotilja je pod poveljništvom fregatnega kapitana in imetnika zlate kolajne Francesca Miombilla. Poveljniški edinici, ki so potopile sovražne ladje, so kapitan krovete Curzio Castagnacci, imenovan v potročilu vrhovnega poveljništva št. 753, ki je potopil rusko podmornico »Ekvok«, ladji-

ski poročnik Giovanni Sorrentino, ki je potopil rusko podmornico razreda »Dekabrist«, ladjski poročnik Domenico Matalluno, ki je pognal v zrak motorni čoln z nad 10.000 tonami, natovorjen z eksplozivom, ladjski podporočnik Aldo Massarini, ki je potopil 10.000 tonski parnik, ladjski

podporočnik Attilio Russo, ki je potopil rusko podmornico »Štka«.

Edinice flotilje so nadalje v borbi s sovražnim edinicom, ki je skušala izkrcati čete, da bi neutralizirala naše operativno oporišče, potopile dve majhni edinici, notovjeni s četami.

Zagotovilo Osi Egiptu

Ce bo spaševala neodvisnost Egipta, ker se bori samo proti Angležem, ki so Egipt zaslužnili

Rim, 4. julija. s. Agencija Stefani objavlja: Krajeva italijanska vlada in nemška vlada izjavljata:

Sile osi v trenutku, ko njih oborožene sile zmagovali prodirajo na egiptskem ozemlju, slovensko potrjujejo zopet svoj trdni namen, da bodo spoštovale in zagotovile neodvisnost in suverenost Egipta. Sile osi ne vstopajo v Egipt kot v sovražno državo, temveč z namenom, izgniti Angležem z egiptovskega ozemlja in nadaljevati proti Angliji vojaške operacije, s katerega naj se Bližnji vzhod osvobodi angleški gospodstva.

Politiko osi vodi načelo, da je Egipt last Egiptanov. Ko bo Egipt osvobojen okov, ki ga vežejo z Anglijo in zaradi katerej je moral trpeti posledice vojne, bo zavzel svoje dolečeno mesto med neodvisnimi in suverenimi narodi.

Berlin, 4. julija. s. S skupno italijansko-nemško izjavijo omenjajo v tukajšnjih prislovnih krogih, je s popolno jasnostjo načrti, ki ga zasledjuje italijansko-nemške čete. Borba ni napersona proti egiptski državi in narodu, temveč proti angleški vojašnici, proti vojaškemu oporišču, s pomočjo katerega izvaja Anglia stalen pritisk na Libijo in na vzhodno Sredozemsko morje. Os se ne bori proti Egiptom, temveč proti Angležem in ne stremini po ozemeljskem osvajjanju, temveč samo po osvoboditvi Egipta. Najtrdnejši je namen sil osi, kakor izjava je unila brez lastnih izgub tankov v času od 28. junija do 3. julija 100 sovražnikovih tankov. Močni letalski oddelki so bombardirali sovražnikove postojanke in sovražnikove dovozne zveze po cestah in železnicah.

V odsek pri Rževu so nemške čete klobi ogroženi obrambi sovražnika vdrlje v sovražnikove postojanke in zavzeli več krajev.

Nemško letalstvo je bombardiralo v zalivu Kola in zadele tamošnjo ladjevinico, katero tudi pristanische naprave v Murmansku in Rosti, kjer so nastali veliki pozarni.

V nadaljnjem prodiranju pri El Alameinu je bilo zavzetih več sovražnikovih postojank. Zajetih je bilo nad 3000 Angležev, 30 topov pa uničenih ali zaplenjenih.

Nočni letalski napadi so bili usmerjeni na vojaške naprave v Aleksandriji.

Severno-vzhodno od Islanda je bila potopljena sovražna ladja s 1500 br. reg. tonami.

Pri manjšem dnevнем napadu petih sovražnikovih bombnikov na Flensburg sta bila sestreljena dva sovražna bombnika. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub.

V pretekli noči so sovražna letala odvrgla začigalne in eksplozivne bombe na Bremen. Izgube civilnega prebivalstva so bile majhne. Pozari so nastali predvsem v stanovanjskih okrajih. Sestreljenih je bilo 14 izmed napadajočih bombnikov.

Berlin, 4. julija. s. Prvič najdemo v nemškem vojem poročilu izraz »aufgerissen«, kar pomeni »raztrgati«. Kakor se doznavata iz prislovnih vojaških krogov, kaže ta novi izraz, da je vrhovno poveljništvo verjetno začelo z novo taktko, katere uspehi se bodo kmalu pokazali. Sovražna četa je bila raztrgana na fronti nad 300 km dolgi. Ker se osrednji in južni odsek širi od Rževa do Rostova v dolžini okrog 1200 km, sledi iz tega, da se važni začetni uspehi, katere omemja včerajšnje vojno poročilo, tičijo okrog ene četrteine celotne sovražne čete. Doznavata se nadalje, da je bil v Sevastopolju zajet neki politični Komisar s činom generala. Komisar je izjavil, da je garnizija obstoja skoraj izključno iz komunističnih bataljonov, torej iz izbranih čet. To objasnjuje srditost borbe in težino izgub, kakši število padlih je znatno večje kot število ujetih.

Finski odsek

Helsinki, 4. julija. s. Vojno poročilo javlja, da je topovski dvoboj povzročil obširne požare v številnih odsekih fronte.

Veliki odsek fronte so v plamenih v Vzhodni Kareliji in na fronti pri Aunuški ožini.

Ogenj je uničil tudi 10 zgradb v neki vasi na nasprotnikovem ozemlju. Sovjetsko topništvo je začelo zgraditi mesto Pjaviniso na Onenskem jezeru. Mesto je popolnoma uničeno.

Izkoriščajoč umetno meglo se skušali kolone sovjetske pehoty prekorati Stalinov kanal nasproti Poventse, toda finsko oružje jih je gladko odbilo in nasprotnik je imel hude izgube.

Na fronti v Vzhodni Kareliji je finsko topništvo v odseku Uhtie razdeljeno 14 utrdic in številne deželne divizije, ter povzročilo obširne požare na sovražnem ozemlju.

Pripravljen je začetek operacije na Krimu.

Priznanje rumunskim divizijam na Krimu

Bukarešta, 4. jul. s. Marsal v. Mannstein,

poveljnik na Krimu operirajoči čet, je poslal marsalu Antonescu naslednjo brzopisno:

Javljam vam padec trdnjave Sevastopolj.

Rumunske divizije, ki sem imel čast jim

poveljevati, so docela izpolnile svojo dolžnost in si pridobile z zavzetjem Balaklave

novih lovorcev liste v svojo slavo.

Prispevale so bistveno k uspehu, ko je bila začeta glavna visina, ki obkroža trdnjavo,

s tem, da so napadale v zelo težavnem

gozdnatem terenu, kakor tudi pri napadu na Sakum, ki so ga tudi izvedle rumunske divizije.

Era izmed rumunskih divizij je prodrla z velikimi nemškimi edinicami v

Sevastopolj. Mislim v globoki hvaležnosti na žrtve divizij zboru rumunskih alpincev

za skupno zmago na Krimu.

Marsal Antonescu je tako odgovoril:

Zahvaljujem se Vam za sporocilo in v

imenu vsega rumunskega naroda iz vsega

srca čestitam spriču zasljenega napredovanja Vaše Ekselencie v času marsala.

Priznanje sovjetskega

odločilni dogodki

Stockholm, 4. julija. s. List »Stockholms Tidningar« je objavil zanimivi uvodni članek z naslovom »Odločilni dogodki svetovne vojne«, v katerem proučuje položaj vojujočih se držav na raznih bojiščih po polnočno objektivno ter prihaja do zaključka, da se kaže zelo temno obzore za zavezniške.

Pisec zlasti podčrta hudo posledice

padca Sevastopolja in piše, da se nahajajo

Rusi vidno v težkočah zlasti glede oskrbovanja.

Glede dogodkov v Afriki opozarja

list na izredno neugoden razvoj dogodkov za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

si jih je osvojila.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

so naši lovci v Angliji.

Zmeda v Angliji

Tokio, 4. julija. s. Ist »Asahi« komentira zasedanje spodnje zbornice in piše, da je Churchill ostal v vladu in dobil zaupnico samo zaradi tega, ker n. ljudi v Angliji, ki bi nadomestili Churchillja, ceprav se je njegova nosilnost izkazala. Rezultati debat v spodnji zbornici kažejo zelo očitno, kakaša zmeda in pomanjkanje sile obzore za Angležev in na neštevilne prednosti, ki

Boj proti listnim ušem

Zadnje čase so se zelo razpasle in napravile že precej škode na fižolu in krompirju — Kako jih zatiramo

Ljubljana, 4. julija
Ze nekajkrat smo opozorili na nevarnega škodljivca, listne uši. Ljudje pa kljub temu najbrž niso misili, da so listne uši tako nevarne. Nekateri tudi niso hoteli pripisovati hiranja rastlin zajedalskemu univerzitetu uši. Zato se zdaj marsikdo kesa, da ni začel zatirati škodljivcev. Zdi se, da se letos nudijo za razmnoževanje listnih uši posebno ugodni pogoj. Lani smo točili nad škodljivci, ne le nad ušmi, vendar so se letos uši še mnogo bolj razpasle, da imamo več vzroka za tožbe. Mislil smo, da letos ne bo toliko škodljivcev, ker je bilo stalno tako lepo vreme in najbrž prav zaradi tega mnogi niso začeli zatirati s primerno vnemo uši ob pravem času.

Pridelovalci, ki so skušali zatirati uši, nas bodo najbrž zavrnili, čes, saj nič ne pomaga — vse smo poskusili, uši je pa bilo edaj več in škode nismo mogli preprečiti. V resnici je marsikdo obupal v boju proti ušem na vrtu. Najprej so začeli delati škodo na mladom fižolu. Nejni listi so najprej ovenili, potem pa čez nekaj dni odpadli. Ko so bile rastline že starejše ter malo odpornejše, je listje, napadeno po uših, rumenelo, ne da bi takoj zvenelo, ter se počasi sušilo. Po uših napadeno listje navadno na robu porumeni, potem pa počrni in se zvije.

Usi zelo rade napadajo tudi paradižnike. Listi paradižnikov pa ne porumeni in ne počne takoj kakor pri fižolu, temveč se močno zvijejo, tako da je zunanja stran zapita. Pri napadenih rastlinah odpada cvetje. Rastline v splošnem slabе in zastajajo v rasti, včasih so celo povsem posuše. Ce se že naveže sad, večkrat ne dozori in odpade. Ce uši napadejo paradižnik, se listje navadno začne zvijati od spodaj navzgor, dokler se ne posuši do samega vrha.

Zadnje čase so mnogi pridelovalci postali pozorni nekoliko bolj na uši, ko so opazili, da se jim suši krompir ter da odpada cvetje. V zacetku marsikdo ni poznal prave vzroke hiranja rastlin. Nekateri so tudi upali, da se bodo rastline še opomogle. Ta all oni je misili, da se je krompir začel sušiti zaradi suše, zopet drugi so pa hiranje rastlin pripisovali rji. Ce so uši napadle krompir, to lahko prepoznamo. Listi, napadeni po uših, počne na robu, navadno na konci, in se nekoliko zvijejo, zlasti ličinke, ki so izredno počrešne. Morda se še spominjate, kakšen poplah je nastal lani prav zaradi pikapolonice. Ličinke pikapolonice so namreč nekateri zamenjavali z ličinkami koloradskoga hrošča, največjega krompirjevega škodljivca. Ličinke so se zabubile navadno na počrnenih listih, zato so ljudje misili, da so one povzročile obolenje. Nekateri so jih uničevali, svoje najboljše zaveznike v boju proti ušem. Končno so pa bili poučeni in spreviedli so, da so se pikapolonice lani takoj razmnožile, ker so imele mnogo hrane. Zato so tudi letos nekateri misili, da se jim ni treba batiti listnih uši, čes da jih bodo uničile pikapolonice kakor lani. Toda letos so uši začele svoje uničevalno delo prej, ko se se niso mogle razmnožiti pikapolonice in ko rastline se niso bile takoj dobro razvite. Nekoliko bolj so se začele razmnoževati pikapolonice zdaj, toda marsikde je škoda že nepopravljiva, posebno na fižolu in krompirju.

Cepav je škoda že takole velika, je vendar se vedno prizorejščivo, da zatiramo uši. Zatirati jih je treba, klub glasovom, da je vse zman ter da ni nobeno sredstvo dovolj učinkovito. Mnogi pridelovalci so letos res zatirali uši nekaj časa z velenko. Škropili so rastline in razredčenim tobačnim izvlečkom, zopet drugi so jih prasišti s tobakom prahom ali s pepelom. Nekateri so pa tudi pulili obolele rastline, da bi se ne okužile še druge. Popolnega uspeha ni dosegel skoraj nikde, nekateri so pa vendar resili številne rastline ter preprečili največjo škodo.

Da ni bilo večje uspeha pri zatiranju uši s tobakom, je treba pripisovati v največ primerih nepravilnu postopku. Vedeni moramo, da se uši drže vedno na notranji strani listov in da jim zaradi tega ne moremo do živega, ce liste škropimo

ali prašimo le na zunanj strani. Na to je treba posebno paziti. Z navadno škropilico za zavijanje ne moremo primereno poškropiti rastlin. Raztopina se razlije in sedi po zunanj strani listov, med tem ko se uši na notranji strani, ki navadno ostane povsem suha, se vedno dobro počutijo. Podobno je pri pršenju s tobačnim prahom ali pepelom; notranja stran ostane čista, tako da se uši tudi nadalje neovirano razmnožujejo. Zato je zatiranje uši bodisi s tem ali drugim sredstvom, uspešno le, če poškropimo ali oprasimo notranjo stran listov. To pa ni tako lahko. Za škropljenje je potrebna dobra škropilica, ki z veliko silo fino razprši brozgo, tako da škropilo prodre tudi na notranjo stran listov. Razpršilnik škropilice je mogoče naravnati tako, da se škropilo dobro razprši, pa tudi prime notranje strani li-

stov. Vedeti moramo, da je notranja stran listov mnogo bolj hrapava. Pokrijejo jo tanke dlanice in preprezajo žile. Dlačice zadreže vodo ali prah, da ne more prodreti do same površine, če ne škropimo ali škropimo pod dovolj močnim pritiskom. Toda, ali si zaradi samih uši in vrtička naj kupimo še draga škropilica? Ciani Sadarskega in vrtarskega društva si škropilnicu lahko izposodijo pri drustvu. Težava je le v tem, da je skoraj vedno izposojena. Kdor ima le njivico ali vrt, pa lahko zatira uši tudi z malo »Filtovo« brizgalno. Teh brizgal je bilo včasih mnogo in morda jo najdeti tudi pri vas se kje v podstrepku ali kleti. Ce je nimate, jo vam pa kdo posodi. Filtova brizgalna je zelo uporabna za škropljenje fižola in paradižnika s tobačnim izvlečkom. Seveda lahko škropite tudi krompir, toda škropljenju boste morali posvetiti precej časa, če hočete, da bo kaj zaledlo. — Prepričani smo, da bo zatiranje uši po tem nasvetu precej uspešno. Poskusite, toda s tem delom ne smete več dolgo očekati, kajti sicer bo vsak dan večja škoda!

Kaj nudi živilski trg julija Začeli so že prodajati domači stročji fižol — Doba kumar

Ljubljana, 4. julija

Julija je pri nas na živilskem trgu toliko različnih pridelkov, kakor da se že začenja jesen. Do tega meseca je treba se vedno uvažati več ali manj sočivja in zelenjave iz toplejših krajev, potem je kmalu dovolj naprodaj vseh vrst domačih pridelkov. Tudi zdaj nam služi živilski trg s svojim blagom za kolader; pomladne sezone, ko smo lahko kupovali le predvsem zelenjavo, je konec. Sočivja je od tedna do tedna več in nekaterih pridelkov je toliko, da ostajajo tudi neprodani.

Oglejmo si najprej blaga pri branjevcih. Večina tege blaga je uvoženega, vendar je vmes tudi nekaj domačih pridelkov. Prejšnje tržne dni je tu in tam pri branjevcih prevladalo sadje, danes je pa bilo največ povrtnine odnosno poljskih pridelkov. Ta je zdaj naprodaj nenavadno mnogo uvoženih pese, še skoraj več kakor je bilo prejšnje tedne čebule in graha. Mnogo je tudi paradižnika. Uvoženi paradižnik gre zdaj še dobro v denar, ker ni domačega. Pričakovati pa smemo, da bo prihodnje dni na trgu tudi že precej domačih paradižnikov. Kakor kaže zdaj, bodo paradižniki letos dobro obrodi. Cveteti in zoreti so začeli prej kakor lani in toplo vreme jim je zelo prizadelo. Stevinški mesčani so letos tudi sadili več paradižnikov kakor lani. Uvoženi paradižniki so lepo, zdravo blago, po debelini precej enotni. Branjeveci so precej dobro začeli založeni tudi z uvoženimi kumarami. Lani ob tem času ni bilo naprodaj toliko kumar. Lani so zoreti na bilo naprodaj toliko kumar in gospodinje so se prav trgale zanje pri redkih prodajalkah. Kumare in paradižniki so zdaj naprodaj po eni cenii, po 8 do 10 lire/kg. Ta je zdaj glavno blago branjevecov. Sicer so pa založeni še z raznimi drugimi pridelki. Tudi stročji fižol nekateri prodajajo. Dalje imajo še vedno precej čebule in nekaj korenja. Posamezni so še založeni z oranzami. Nekateri se zalažajo z domačimi pridelki. Tako imajo na primer naprodaj zeleno kolerbo in glavnato solato. Domacega zelja pa se ni toliko, da bi

se branjevecem ne bilo treba več zalažati z uvoženim.

Bali smo se, da zelenjadni trg danes ne bo posebno dobro zaklen, ker je senci deževalo. Naliv je zelo razmočil zemljo na vrtovih in po njem je bilo zelo težko pravljati povrtnino na vrtovih za današnjo prodajo. Kljub temu so trnovski in krovski se začenjadarice pripeljale precej svojih lepih pridelkov, največ seveda solate. V prvih tržnih urah je pa bilo naprodaj tudi precej zelenjatih glav in nekaj cvetač. Nekateri pridelovalke prodajajo zdaj že redno kumare. Lahko bi rekli, da se že začenja sezona kumar, kar pomeni, da je trg začel se s pridelki, ki jih je največ naprodaj avgusta in septembra. Da smo res že prestali čas, ko težko pogrešamo ponikanje nekaterih vrst sočivja, dokazuje najbolje prvi domači stročji fižol. Zdaj ga je sicer naprodaj samo še toliko, da lahko začenjam govoriti o njem. Kupijo ga lahko le poznežne srečne gospodinje, ki pridejo dovolj zgodaj na trg, ker pa seveda ni takšna nesreča, ko je trg založen z uvoženim stročnjem fižolom, ki je boljši od domačega. Zdaj je namreč dozorel le še prvi domači nizki fižol, ki je malo slabše kakovosti od visokega. Upanje je, da bo kmalu naprodaj tudi domači visoki stročni fižol, ki zdaj že lepo cvete. Prav mnogo pa najbrž ne bo domačev pridelka, ker si ga bo večina pridelovalcev pridržala, razen tega precej enotni. Branjeveci so precej dobro začeli založeni tudi z uvoženimi kumarami. Lani ob tem času ni bilo naprodaj toliko kumar in gospodinje so se prav trgale zanje pri redkih prodajalkah. Kumare in paradižniki so zdaj naprodaj po eni cenii, po 8 do 10 lire/kg. Ta je zdaj glavno blago branjevecov. Sicer so pa založeni še z raznimi drugimi pridelki. Tudi stročji fižol nekateri prodajajo. Dalje imajo še vedno precej čebule in nekaj korenja. Posamezni so še založeni z oranzami. Nekateri se zalažajo z domačimi pridelki. Tako imajo na primer naprodaj zeleno kolerbo in glavnato solato. Domacega zelja pa se ni toliko, da bi

in počlevno njihovi čtveronožni tovariši. Prijazno mi je odkazal vodja ambulante g. dr. Koren edini še prazni sedež. Nisem hotel motiti, marveč sem opazoval, željan vtisov, kako poteka ambulanta. Dvignil je g. šef motnje na prebavilih in predpisal zdravila. Nato sta pripeljala v sobo možarke. Po kratkih zdravnikovih navodilih so jo položili na operacijsko mizo. Zival je mirno obležala. Natraga si je vime in ranila nogi na bodeči ograji. Je že drugič tu. Poškodbe se dobro celijo, ugotoviti g. šef, očistil rane in obnovil obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozo in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo učne duplino. Se je kar zadovolj s potekom zdravljenja. Pričeli so kozu na kozu in v obnovi obvezne. Postavili so kozo na vse štiri noge na tla, da je reklo »strbrunk.« Prisel je na vrsto dobrovodenčnega črnvaljščaka. Pololiži so psička, ki je debelimi očmi mirno prenašal, kar se bo z njim zgodilo. Revček ima bolezni v ušeh. Pregledajo

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od pondeljka 6. t. m. zjutraj do objave novega cenika

Ljubljana, 3. julija
Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Vliskemu Komisariatu spet preložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2 st. 2089/14 Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od pondeljka 6. julija 1942-XX zjutraj dalje, do katerih ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati so naslednje:

Kislo selje na drobo 3 L; kmečko kislo selje 2.50 L; kisla repa 2 L; nova repa 1.50 L; črnotr 3.50 L; karfiola 5 L; buče 1.50 L; bučke 4.50 L; kumare 8 L; stročji fižol 4.80 L; grah 4.50 L; kolerabce 3 L; rdeča pesa 3.50 L; rdeči korenček brez zelenja 3.50 L; črna rekev 1.50 L; redkvica 3 L; osnaženi hren 4 L; sopečki zelenjava za juho 0.25 L; petršlj 4 L; pot 3 L; čebula 2.50 L; salota 5 L; česen 7 L; glavnata solata 3 L; špinata 4 L; belusi 8 L; rabarbar 4 L; novi krompir 3 L; česnje hrustavke 6 L; navadne česnje 5 L; vrtne in gozdne jagode liter 8 L; liter borovine 4 L; liter suhih bezgovih jagod 8 L; kilogram suhega šapka 8 L; kilogram svežege lipovega

cvetja 20 L; zelena 4 L; jajca 1.75 L kmal.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjam pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in sadje st. 17 na zelenjem paripju. Posebno pa opozorjam prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, ostrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vs apotrnina mora biti snažna in oprana, vendor pa ne več mokra, pač pa sveta.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse višje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalkah in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Ker so naprodaj jeli prinašati tudi nezrelo sadje nam pač ni treba ponavljati, da sme biti naprodaj samo zrelo salje, prav tako pa tudi samo zreli krompir. Pri tem pa opozorjam, da mora tržni urad zapleniti vse nezrelo sadje in sploh vse zdravju skodljivo blago.

Fred Širinajstimi dnevi smo poročali o novi ureditvi potrošnje vina v Italiji. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove je namreč izročilo razdeljevanje vina Fašistični konfederaciji trgovcem, ki bo dodelila vino najprej veletrgovcem, ti pa bodo nato razpoložljive količine vina oddali gospodinskim obratom. Odslej smejo veletrgovci kupiti vino samo na osnovi nakazil, ki jih izdajajo Pokrajinski uradi konfederacije trgovcev v okviru kontingentov, ki jih je ministrstvo določilo za vsako pokrajino.

V zvezi z novo ureditvijo poročajo, da se v slabši ponudbi vina na trgu kažejo še posledice izredno slabe letine predlanskega leta. Lani je bila letina sicer bistveno boljša, vendor so se do nove letine zaloge znatno izčrpale. Lani je znašal pridelki po dosedanjih cenitvah 38 do 39 milijonov, v letu 1940 pa po končnih podatkih le 30.3 milijona hektolitrov nasproti 42.5, 41.8 in 36.6 milijona hektolitrov v prejšnjih treh letih. Na trgu vpliva tudi odkup vina za Oboroženo silo. Ker je potreba Oborožene sile sedaj krita, je bila ukinjena zapora zalog pri proizvajalcih in veletrgovcih prodajali prej. Načelo, da se vsaka pokrajina prvenstveno oskrbuje iz lastnih zalog ima namen razbremeniti železniški promet.

Gledate izvoza je še omeniti, da daje Nacionalni zavod za trgovino in izvenzemstvo izvozna dovoljenja v okviru kontingentov, določenih v trgovinskih pogodbah. V poštovanju izvoz v dotične dežele v zadnjih treh letih. Največ vina gre kakor prej v Nemčijo in Švico.

DNEVNE VESTI

= Nov sekvestor pri Putniku. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je z odločbo postavil na mesto fašista Ivana Battista Laghija za sekvestra »Putnik« d.d., društva za saobraćaj putnika i turista v Beogradu, fašista odvetnika Karla Chersija, in sicer glede vsega in vsakršnega poslovanja s premičnimi in nemprečimanimi ljubljanskimi pokrajini.

= Tečaji za brezične telegrafistike. Kako upravlja letalsko ministvrstvo, so bile ustanovljene v raznih mestih Šole, pri katerih se bodo razvili posebni tečaji, tukaj se bo vzgajalo žensko osebje, da bo sposobno opravljati delo v rezničnih telegrafist. Ženske osebje, ki bi se rade vpisale v tečaje, morajo biti stare najmanj 18 let.

= Zlata svetinja je bila podeljena v spomin finančnega stražnika Franca Meattini iz Arezza, ki je v Beranah v Črni gori načelničan ramam z bombami napravil prost pot svojim tovaršem iz goreče hiše in načelnični smrt.

= Delegati evropski mladine v Sieni. Zastopniki mladine iz evropskih držav, ki so prisostvovali kulturnim manifestacijam v Firenzi, so obiskali Sieno, kjer so jih sprejeli stenski odilčniki ter predstavniki likovske mladine. Prisostvovali so tradicionalnim dirkam z znamenitem sporedom in slikovito igro zastav.

= Zaradi tajnega zakola v naselbinah Lainate in Rho pri Milenu so bili arretirani ter izročeni sodišču 26letni Karol Landoni, 50letna Adela Garibaldi, 22letni Emil Raimondi, 42letni Franc Milani, 20letni Pasquale Ghezi ter 34letni Ugo Borghetti.

= Zastrupila se je z marelčnimi mandriji. Pri Agnesinijevih v Firenzi so zavzeli po večeri večje količino s sladkorjem prežganih marelčnih mandrijev. 57letni delavec Italio Agnesini, njegova 45letna žena Ida in 17letna hčerka Lidija so kmalu zatem začutili hude bolečine v crevesju. V bolnici so ugotovili zastrupljenje. Nesrečna Lidija je podlegla za poškodbami ter je umrla. Oče in mati sta izven nevarnosti. Sklene usodo sta doživelva 12letni Creta Lino ter 10letni brat Ivo iz Saladina, ki sta bila tudi prepeljana v bolnico v Firenzi. Tudi pri njiju so ugotovili zavrnitki zastrupljenje zaradi zavžitja marelčnih mandrijev. Starejši brat je v zelo resnem polozaju, mlajši brat pa je podlegel ter izdihl. Oba primera kažeta, da je pri zavzivanju marelčnih mandrijev zelo pripodljiva previndost in zdržnost.

= Ribiške tekme bodo po vseh večjih obmorskih mestih. Sprito sijajne uspeha ribiških tekem v Genovi, je predstavitev O. N. D. odredilo, da se vrzijo slike tekme po vseh večjih italijanskih obmorskih mestih. Zadene načrte proučujejo v Rimu. Namen teh ribiških tekem bo cenena dobava rib prebivalstvu velikih mestnih središč v notranosti Italije.

= Messinski potresomeri beležijo nove potresne sunke. Potresni instrumenti v seismološkem zavodu v Messini so beležili potresne sunke tretje stopnje. Sklepali je, da je potresni epicenter na Boljskem arhipelagu.

= Spekulacija z vinom. Prefekt v Foggii je ovadil posebeni sodišču za začetno države bivšega ravnatelja vinogradniške sekcije Giordana Bruna Simoncini, ravnatelj Attilja Tonolini, Ermete Innnelli ter Luko

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO Matica — TELEFON 22-41

Največji argentinski film
Velika drama ljubezni in odpovedi

Madreselva

Libertad Lamarque — Ugo del Carril

KINO UNION — TELEFON 22-21

Nadaljevanje odličnega orientalskega filma CAPITAN TEMPESTA

Leoa Damaščan

(Po vsebinski samostojni film)

Carlo Ninchi, Doris Duranti

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Na bienalu v Veneziji s prvo nagrado

nagrjeni telefilm

Obleganje Alcazarja

V glavnih vlogah: Fosco Giachetti,

KINO MOSTE

Misterij džungle s prekrasno

Iso Mirando

KRALJICA DŽUNGLE

Fosco Giachetti — Isa Miranda

CUDEZNI ZDRAVNIK

Nedelja ob 14 in 17, delavnik ob 17.30

razvidno ime in primek hišnega lastnika in prosilca ter njuno stanovanje. Ce je pa prosilec sami hišni lastnik, mora prinesti podpisano izjavo z enakimi podatki, kakšni morajo biti na potrdilu. Brez navedenega potrdila ali izjave ne bo ničesar dobr. Ker pa je na razpolago zelo malo drv, naj pridejo ponje res samo oni, ki jih nimač niti za kuho. Po odredbi torej naenkrat ničesar ne sme dobiti ved drv kot samo za en mesec, torej samo po pletih 25 kg na osebo. Po drva naj pa upravičenec z nakazico prihaja na mestno pristavo same tisti dan, ki je napisan na nakaznici, ker drugače drv ne bi dobil.

=**lj** Na II. deklativi mečanski šoli v Ljubljani se prično završni izpit v pondeljek 6. t. m. ob 8. uri. — Upravitelj.

=**lj** Strokovna šola za otrocke sestrenegevalke pri Higieničem zavodu, oddelek za zdravstveno zaščito mater, dece in otrok v Ljubljani, Lipičeva ulica st. 3, sprejetje do konca julija 1942 prošnje za šolanje, ki morajo biti opremljene z izvirnimi dokumenti: rojstva, domovinstva in šolske predizobrazbe. Šolanje traja 12 mesecov ter se bo začelo 1. septembra t. l. Podrobne informacije daje vodstvo šole, Lipičeva ulica 3.

=**lj** Progovni in sezonski delavci so vladivo vabjeni na sestank, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. julija ob 10. uri d.p. v Pokrajinski delavski zvezi, Miklošičeva cesta 22, I. nadst., soba št. 5. Na dnevnem redu sestanka je med ostalim tudi vprašanje o mezdnom gibanju. Vsi vladivo vabjeni!

=**lj** Junajske odrezke za maščobo, sladkor in mleko bo mestni preskrbovalni urad začel prevzemati od trgovcev današnjem soboto 4. t. m. ter ta dan pridejo na vrsto trgovci z začetno črko S—Z in tako dalje po običajem vrstnem redu. S seboj morajo prineseti zeleno knjigo o preveznu in oddaji blaga ter natančen pregled oddanih odrezkov po že znanih navodilih.

=**lj** Darujte knjige za internirance. Vojska oblast je dovolila, da se smejo slovenskim internirancem poslati knjige. Zato se obračamo na knjižnico podjetja in posameznike s prošnjo, da darujejo knjige in jih prineso oziroma pošljajo v Salezijanski zavod na Rakovnik.

=**lj** Jezikovni tečaji (dopolninski, posredni, večerni) italijanska, nemščina itd. Ugodno za dijake, trgovske pomočnike in druge. Za začetnike. Vpisovanje ob 15. julija od 18. do 19. Trgovski dom, Gregorčičeva 27. Tudi od 10. do 12. v avli Uršulink, Kongresni trg.

=**lj** Glasbeni Šola »Sloga« sporoča, da se bo v Šoli interna produkcija gojencev mesta odpadnih produkcij v pondeljek 6. t. m. ob 17.30. Vabljeni so vsi gojenci, njih starši in prijatelji. Gojenci na se zglaže pred produkcijo ob 17. uri v pisarni Šole zaradi razdelitve izpričeval v »Mlade Sloge«.

=**lj** Refosko, barbera, chlanti, pivo itd. toči gostilna Lovšin. Lep senčni vrt.

=**lj** Razstavi Rajka Siapernika in Nikoleta Pirnat v Obersmelovi galeriji bo v nedeljo dopoldne vodstvo. Za obe razstavi vodila med občinstvom veliko zanimanje. Vodstvo bo ob 11. uri.

Iz pokrajine Gorizia

=**lj** 74 kolonij je bilo odprtih dne 1. julija po vsej gorizijski pokrajinai. Organizalo jih je povelnjstvo GIL-A v Goriziji. V teh 74 kolonijah letijo 9000 dečkov in dečkic, včlanjenih v GIL-u.

=**lj** Zetev na trgu Vittoria. Na slovenski način je bila pravljena žetev na trgu Vittoria v Goriziji, ki je prisostvovala manjčica ljudi. Simbolično žetevnemu slavju so prisostvovali tudi gorizijski odilčniki s prefektom Cabanijem v Zveznim podatnikom Gambo na celu. Zetev je trajala trdo in noč. Veliko zanimanje je vzbudila žetev žita na občinskih vojnih vrtovih, na zemljišču vojaške cone, oben se meniči ter pokrajinskega Dopolavora.

=**lj** Lep uspeh gorizijskih igralcev v Betnetkah. Gorizijanska diletantska odrška družina je gostovala z velikim uspehom v Betnetkah. Časopisje poroča o zreli igri in sprevetu spretnih gostov, ki so člani gorizijskih igralcev. Gojenci na se zglaže pred zavzetjem v Betnetkih vodstvo v Betnetkih.

=**lj** Iz vzhodne Afrike je prispela v Gorizio druga skupina italijanskih mož, žena načrta potrebna med najboljšimi dirkači za prvi nagradi po 15.000 lir ter pet nagrad po 10.000 lir. Nastopajo tudi trije dirkači iz Ljubljanske pokrajine, ki trenirajo že 14 dni na dirkašču na Montebellu.

=**lj** Porodici so se v Triestu godbenik Ivan Vouk in Šilvija Kristina Mauri, pel Vido Popeo in gospodinja Marija Mrkuža, uradni Virgilij Trevisan in uradnica Kornelija Milocco, delavec Viktor Ciuk in gospodinja Dragica Čarli.

=**lj** Odlikovanje triestinskega častnika. Letalski poročnik Julij Martinelli je bil tedeni odlikovan po Duceju ob sicilskem obisku s hrabrosti svetinja in za junaško sodelovanje v bitki pri Pantelleriji. Odlikovanec je triestinski rojak.

=**lj** Smrtna nesreča na cesti S. Maura. 46 letna Karolina Fighel z S. Maura se je podelila na kolesu po asfaltirani cesti. Na njeni ovinku je zavznil vanjo neki kolezar in jo podrl na tla. Uboga Fighelova je dobila pri padcu poškodbe na vrata, desni nogi in desni rami. Prepeljali so jo v zdravilno nosno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Monfalcone, kjer pa so ugotovili, da je med prevozom izdihnil.

=**lj** Cirks je prišel. V Triestu se je utaboril veliki cirks Togni. Od junija naprej bodo v cirkusu do vključno 19. t. m. zanimalne predstave na Dopolavorovem prostoru Acegat pri S. Giovannu.

Zemljepisna križanka Mesta (II)

1	2	3	4	5	6	7

<tbl_r cells="7" ix="1" maxcspan="1" maxrspan

Žitno klasje se že sklanja

in naglo se bliža čas žetve — Žito glavni, najpomembnejši pridelek pri nas že od davnine

Ljubljana, 3. julija
Če bi vprašali kmeta, kateri mesec se mu zdi najlepši, bi najbrž odgovoril, da so vsi meseci lepi, posebno lep je pa julij — mesec žetve. Julija res ni več mnogo cvetja in solnice, ki je spomladi tako prijetno božalo, zdaj pripeka; teminja diši težko kakor po znoju in, kakor da leži že v samem ozračju slutnja preče neviti, je vse prepojeno z nekim neopredeljenim vonjem, menda po ozonu ali zlepulu. Polja spreminjajo barvo, vendar to niso barve jesenskega admiranja, temveč zdravega zorenja. Te barve so prijetne očem kmeta, ki je jeseni s tisoč skrbami sejal žito, se bai pozimi, kako bo ozimina prezimila, in spomladi skrbno opazoval, kako zelenle žitna polja. Koliko skrb je moral prestati, preden se je klasje začelo pripogibati pod tezo zrnja, preden se je žito začelo zlatiti in je v njem začela opazovati prepelica na najlepši čas — na žetev! Da, julij je najlepši mesec! Ali ste že kdaj videli, kako valovi žito v poletnem vetru? Ali ste slišali pesem žita, ko je šelestelo v vetru zlatu klasje? Morda ste, in zato razumete kmeta, če pravi, da je julij najlepši mesec.

Kruh in živiljenje

Kruh je kmetu soznačica za živiljenje. O kruhu govorji celo bolj pogosto kakor o živiljenju. Pod kruhom razume tudi prehrano v splošnem, kajti brez kruha ni živiljenja, brez kruha si ne more misliti vsakdanje hrane. Meščani so se smejali kakor dovtipu, če jim je kdo pripovedoval, da kmetje v nekaterih krajih prigrizuje kruh celo k žgancem. V resnicji je kmečkemu prebivalstvu, ki si še ni pokvarilo okusa z meščanskimi jedmi, kruh dopolnilo skoraj slehnerje jedi. Kruh je pa tudi simbol dostenjavnosti kmečkega doma; kruh je položen vedno na najčastnejšem mestu v hiši, na mizi v ospredju sobe. Ponos je gospodinje in vsega doma. S kruhom vsej posrežejo najprej gostu, kjer še poznajo stare običaje gostoljubja. Gost pa tega gostoljuba tudi ne sme odkloniti; odrezati si mora sam kos kruha od velikega hlebca ali kolaca, ne glede na to, ali je lačen ali sit in ali je tedaj delavnik ali praznik. Že najmanjši otroci se morajo navaditi sploštni kruh kakor pravo svetinjo. Nespolobno je, če trosi drobtine, ko je kruh. Če komu pada kruh po nesreči na tla, ga mora pobrati, pihniti nanj, da odpilne prah, in ga poljubiti, kakor da ga prislušča. Otroci ne smoje krmili mačka s kruhom, kajti maček vsak zalogaj strese, preden ga začne gristi; ljudje pravijo, da streset svetega duha iz kruha in da žival ni dovolj dostojna za takšno jed. Kruh je nekaj več kakor le jed; v njem počivajo skrivnostne sile, v njem je živiljenje. Zato je tudi razumljivo spoštovanje do žita, ki daje kruh. To spoštovanje, ki prihaja do izraza še v pravi obrednosti pri setvi in žetvi, se kaže tudi v tem, da v nekaterih krajih, kjer suše požeto žito na njivah, zlagajo snope v križe. Križe postavljajo tako, da snope natikajo na pokončni koli križem.

Pšenica ali rž?

Beli kruh, iz same pšenične moke, na kmetih ni vsakdanji. Kjer počejo navadno le pšenični kruhi, niso več pravi kmetje. Beli kruh počejo le za najbolj slovenske prilike, n. pr. v veliki noči, božiču in nekaterih družinskih praznikih. Včasih postrežejo z belim kruhom tudi delavcem, zaposlenim pri najtežjem delu, tudi ob slovesnejših prilikah, n. pr. pri oranju, žetvi, trgovitvi. Beli kruh spada torej med praznične jedi, med tem ko mora biti črni vedno na mizi, ob delavnikih kakor tudi ob nedeljah; beli kruh je samo priboljšek, črni je pa neobhodno potrebna dopolnilna jed. Beli kruh tudi ni tako izdaten in trpežen kakor črni. Na kmetih znajo početi tako trpežen kruh, da ostane včasih okusen celo 14 dni. Če pa hočejo imeti črni kruh, ni dovolj le pridelevanje pšenice. Zato pridelevalje v mnogih krajih razen pšenice največ rži. Iz same rži navadno ne počejo kruha. Sam ržen kruh je grenek. Kmečka krušna moka je mešanica pšenice in ržene moke, pogosto pa tudi koruzne in ajdove. Na Kranjskem je znan že dolgo kruh iz ajdove moke, na Štajerskem pa iz koruzne. V starih časih so tudi pekli kruh iz ovsene moke. Ječmenovo moko so začeli bolj ceniti šele med prvo svetovno vojno. Vendar s tem ni rečeno, da se pridelevalci niso zavedali tudi velikega pomena rži in drugih žit, potrebnih za krušno moko. V mnogih krajih se je pšenico in rž skupaj; to žito poznamo pod imenom soržica. Pridelevalci, ki imajo malo zemlje, dajejo včasih rži prednost od pšeničnega in kruh je najpotrebejši. Pred pšenico, kajti rženi kruh je izdatnejši. Poznamo tudi krate, kjer pridelevalje mnogo

več koruze kakor pšenice; tam številni kocarji nikdar ne sejejo pšenice, če je pa le mogoče, posejejo rž.

V starih časih pivo iz pšenice

Zita, ki jih pridelevalje dandanes naši kmetje, so bila najbrž udomačena pri žitih v najstarejših časih. Pač pa najbrž niso pridelevali posameznih vrst žita v istem razmerju kakor dandanes. Statistika nam seveda tu ne more pomagati. Iz zgodovinskih virov je pa jasno razvidno, kateri vrste pridelevalov so posebno čisliti in kaj so sploh pridelevali. Tudi Valvasor nam pripoveduje »o raznih rastlinah na Kranjskem« in posebej o žitu. O pšenici pravi: »Povsed na Kranjskem rada raste pšenica. Zrno, ki ga vseje, da navadno pet zrni pridelevala. Iz pšenice se počejo najlepši, najbolj v in najboljši kruh. Kruh takoj iz neje delajo skrob, in sicer tako: Pšenico, ki so jo, kolikor mogoče dobro očistili, sesipišo v kruh in naličijo do vrha vode. Drugi dan vodo odlijijo, potem pa zopet naličijo. Tako delajo dan za dan, dokler se pšenica ne zmeša, kar se zgodi navadno v štirinajstih dneh. Tedaj odlijijo vodo, zmanjša pšenico z umitimi nogami, odstranijo otroke s pomočjo sita in jih zavržejo, zrno pa pretlačijo skozi platneno kropo in pustete nekaj časa, da se bela snov usede. Nato je treba odliči vodo in nanesti gosto belo gmoto za dva prsta na desko, pokriti s cistim belim platnenim prtom. Tako leži, dokler se povsem ne posuši, nakar jo spravijo kot skrob. Pri nas na Kranjskem varijo iz pšenice tudi pivo; iz same pšenice pa le v Ljubljani in nujker drugje.«

Kmet in zemlja v srednjem veku

V starih časih, zlasti do 12. stoletja, je bila zemlja v teh krajinah še vedno zelo redko naseljena. Dovolj je bilo rodovitno zemlje v nizvajah in ravninah, začo pa tudi še ni bilo treba krčiti gozdov in naseljevati goratega ozemlja v višjih legah. Sredi 12. stoletja se je pa začela zelo živahnata kolonizacija. Graščaki so naseljevali kmete iz zahodnih bolj obljubljenih dežel na svojih posestvih. Razumljivo je, da je bila graščina tem več vredna, čim več vasi z obdelano zemljijo je imela. Naši predniki so postali pravi kmetje sele po naselitvi v novi domovini; prej so bili napol nomadi. Dokler se fevdalni sistemi niso razvili do polne veljavje, najbrž ni bilo nobene prave posestve razmejitev. Kmetije v pravem pomenu besede so se začele ustavljati sorazmerno pozno. Zgodovinski viri omenjajo slovenske kmetije od druge polovice 10. do začetka 13. stoletja (M. Kos, Zgodovina Slovencev). Vedeti pa moramo, da te kmetije niso bile nobena slovenska posebnost. Izmena je bila prevezeta po Bavarskih. Bavarci so označevali kmetijto določeno površino zemlje, ki jo so obdelovali podložniki. Razlikovati je treba med več vrst kmetijami srednjega veka. Največje so bile tako zvane kraljevske kmetije. To je bila kronska zemlja, ki so jo podejevali vladarji. Kraljevska kmetija je obsegala približno 50 hektarjev. Slovenske, bavarske in plemiške kmetije so bile precej manjše. Slovenske kmetije se je imenovala zemlja, ki so jo obdelovali nesvodni slovenski podložniki. Kraljevska kmetija je obsegala približno štiri slovenske kmetije. Bavarska kmetija je bila malo večja in je obsegala okrog 15 hektarjev. Plemiška kmetija je bila približno polovico manjša od kraljevske ter je obsegala okrog 24 hektarjev. Vse to omenjamamo zaradi tega, da se pokaže, kako veliko so bile kmetije, ko se niso bilo preobljubljenosti in ko so se razprostirali še marsikje, kjer so zdaj polja, sončenosti, in golicave, prav pragozovi. Ne vemo, kolikšen je bil pridelek posameznih vrst pridelevalov, vsekakor pa smemo sklepiti, da je bila zemlja v starih časih redovitnejša, ker je niso izčrpavali tako intenzivno kakor dandanes.

Kaj vse so pridelevali

Zgodovinarji nam zatrjujejo, da je našim prednikom dajalo polje glavno hrano. Mesa so uživali sozarmerno malo v primeri s poljskimi pridelevalci, čeprav s tem ni rečeno, da so bili vegetarijani. Med žitji so pridelevali že v prvi dobi naselitve v novi domovini pšenico, rž, ječmen, proso in oves. Ajda je bila najbrž precej dolgo neznanata, kar kaže že neno ime, če je pravilna razlagata, da so jo krstili po ajdih ali hajdih. Aje so imenovali tuje, navadno drugoverce, to se pravilno pogane. Za ajda je pa veljal tudi velikan, sploh posebne vrste človek (primer ajdovske dekle in Ajdovščina kot pokopališče ajdove). Posebej ni treba se emenjati, da v starih časih niso še poznali koruze, ki se je razširila po Evropi šele po odkritju Amerike. Iz Amerike smo torej dobitki koruzu in krompir. (Tudi topinam-

bur izhaja iz Amerike.) Znanih je bilo že precej vrst sočivja, med njimi vsekakor grah, bob in leča. Med okopavanimi, ki so jih pridelevali naši predniki, so naščetni naslednji pridelevalci: čebula, česenj, korenje, redkev, kumare, buče, repa in zelje. O pravem sadjarstvu v dandansnem pomenu besede v srednjem veku še ne moremo vendar so naši predniki nekatero sadje spoznali že v pradomovini po Rimljanih, Irancih in Grkih, kar učenjaki sodijo po imenih sadja. Tako je treba računati, da so naši predniki poznali že črešnje, višnje, orehi, breskve, jabolka in slive. Seveda so pa poznali tudi sladki šrat, saj je izpričano, da so bili vinogradni žitje v Kocljevi kneževini leta 861. Vendar vino ni bila glavna pijača, temveč medica.

Kruh iz ajdove in ovsene moke

Pred stoletji je bila ajda na Kranjskem posebno razširjena. Mnogo so jo pridelevali tudi na Koroškem. V drugih sosednih deželah so jo sicer tudi pridelevali, vendar ne toliko. Na Kranjskem so pakli iz ajdove moke tudi kruh, kar drugje ni bil znani. To kranjsko poslastico omenja tudi Valvasor: »Ajda na Kranjskem posebno dobro uspeva. Zrno semena dá navadno osem zrni pridelevala. Iz ajdove moke počejo kruh, ki je povsem črn kakor zemlja; jedo ga kmetje po vsej deželi. Čeprav je črn, vendar nimajo plemenita in meščanska usta povoda, da bi

ga zaničevala, ker je zelo okusen; le če dodajo preveč ovsa, postane prekrhek. Sicer pa navadno pomešajo ajdovo moko z ječmenovo in prosom, kar da dober kruh. Iz tega torej posnemamo, da so v starih časih na Kranjskem peki posebni črni kruh, kakršen v splošnem dandanes ni znani. »Ajdovec« sicer še počejo in včasih so ga pekli tudi ljubljanski peki, v splošnem pa ne mesejo ajdovo moko z ovseno. Ovseni kruh je postal skoraj neznan, med tem ko je bil v starih časih precej članjan. Knežički jedilniki so se sčasom spremnili, tako da dandanes ne kuhač več tako pogosto kruh: »V kotlu puste ajdo tako dolgo vreti, da se zrna odprejo; potem odlijivo vodo in stresajo kuhanjo ajo na platen pt, da se na zraku posuši. Med tem jo večkrat premešajo, da se nekoliko posuši, t. j. da se zrno strdi. Ko je pa tako suho, da več ne poči, da ga skruša z zobimi zgristi in je le še nekoliko žilavo, opšejajo ajdo kakor vsako pšenico. Ajdova kaša je prav dobra jed in pogosto posiljajo ajdovo pšenico v tuje dežele.«

Glavna žetev — žetev imenujemo v splošnem le čas, ko žanjejo glavna žita: pšenico, rž in soržico — se pri nas začenja navadno drugi teden julija. Najprej dozori ječmen, v toplejših pokrajinal, n. pr. v Beli Krajinji že ob koncu junija. Ko je žito že v klasju in evete, mu najboljši prija suho in toplo vreme. Ob močnih nalivih žito poleže in ne more dobro dozoret ter se ga precej pokvari. Letošnje vreme prija žitu in pričakovati smemo zadovoljivo letino, kjer je ozimina dobro prestala hudo zimo.

7. živila, ki se rada pokvarijo, zlasti mleko, mlečni proizvodi, kakor tudi meso, je treba spravljati na hladno in v take prostore, kamor ne morejo muhe.

8. Žejo si lahko ugasišmo tudi s topilimi pijicami, zlasti s čajem in kavo. V vročih poletnih dneh ni priporočljivo piti mnogo tekočin, ker se sicer preveč potimo in hitro utrudimo.

Živiljenjska modrost

Živiljenjska modrost in prava vrednost razumjene bitja je v tem, da si čim bolj olajša vsak trenutek živiljenja, pa naj pride iz katerekoli roke usode, nakanjeni ali ne-nakanjeni. Ponos, človeška slabost, za lastne napake ni slep, pač je pa slepa osabnost. Skromnost bi moral biti vrlina tistih, ki jim manjkajo druge vrline. Poštenega človeka v mnogih primerih lahko spoznamo, vedno pa ne. Tem je kakor z mineralijami: ene prav lahko spoznamo, pri drugih pa je potreben kemični razkrov, toda kdo bi se pri značajih ukvarjal s kemičnim razkrovom ali koliko ljudi je sposobnih za to? Naglo sočilo je treba večinoma spoznamo, zlasti človeški lebodi.

Kdor je zaljubljen vase, ima vsaj pri svoji ljubezni to prednost, da se mu niti treba batiti mnogih tekmecev.

Odkar poznamo umetnost pisanja, so prošje mnogo izgubile na svoji vrednosti, ukazali pa pridobil. To je žalostna bilanca. Pisane prošje izgubile na vrednosti, ukazale pa lažje odbijemo, pisane ukazale pa lažje izdajamo kakor ustremi. Za oboje je potreben srce, ki pogosto manjka tiam, kjer naj bi govorila usta.

Kdor mnogo bere postane ponosen in pedantičen, kdor mnogo vidi pa postane moder in uvideven.

Omajtev v zahtevah bi moral poznati zlasti mladino. Čim manj ima človek v živiljenju zahtev, tem srečnejši je.

Občutek zdravju si pridobimo z bolezni.

Izgubljen je tisti človek, ki se smatra prezgoraj za genitalnega.

Pazi, da ne prideš slučajno na mesto, kdaj mu nisi dorasel.

Narava je ustvarila ženske tako, da naj bi živele in delale vse po čustvih, ne pa po načelih.

Prakonj je imel samo devet zob

Naziramo, da so se sedaj živeče živali in tudi rastline razvile iz prej živečih enostavnnejših oblik, še ni posebno staro. Se leta 1809. se je Lamarck zamenil boriti proti globokemu ukoreninjenemu verovanju v neizpremenljivost vseh živih bitij in rastlin na zemlji, ki jih je ustvaril bog v začetku. Šele 50 let pozneje je prodrl Darwin v svojo razvojno teorijo. Jasev pregled čez neštete dokaze, ki jih imamo zdaj za trditve, da se je razvilo živilje na zemlji iz enostavnnejših oblik, nam dajejo dolga vrsta izkopnin v raznih zemeljskih plasteh. Te nam kažejo, da pri 60 do 70 milijoni let se ni bilo na svetu nobene zdaj živeče živali in da so bile takrat po svojem telesnem ustroju mnogo enostavnnejše.

V mnogih primerih lahko zasledujemo vsaj delen razvoj v sklenjeni vrsti. Tako poznamo majhne prednike našega konja v velikosti domačega zajca s sicer običajnimi desetimi zobmi. Po stopnji lahko zasledujemo, kako se je pologama razvila naša sedanja konj. Zanimive so tudi mešane in prehodne oblike, ki naletimo na nje v začetku razvoja poednih vrst. Tako so takozvani strehoglavlji zvezni člen med krasatčami in reptili. Praptica, ki je bila priljubljena tako velika kakor naš golob, je samo vmesna oblika med reptili in pticami.

Tuji človek zavzemata v tem razvoju poseben položaj. Njegov razvoj lahko zasledujemo preko neandertalca in opičevega človeka tja do prapraprednikov, ki jih imamo skupne s sedaj živečimi opicami. Kdaj se je začel razvoj človeka v posebnu smer, je vedno, da je vredno nobene smeri Izbor v Darwinojem smislu pa kaže v tako nastalih oblikah vedno jasnejo smer. Tako postane sčasoma podlaga novih vrst, ki so imele v podgrdu milijardi let, kolikor je rabila zemlja za svoj razvoj, tudi dovolj časa, čeprav so se pojavljale le redko in zelo pogosto.

MODERNO DEKLE

Oče: Pravilj torek, da sta ti oba snubači enako všeč.

Hči: Da, oba imam enako rado in nisem se